

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ANTHONY DOERR

DESPRE
GRACE

Traducere din engleză și note de
CORNELIA DUMITRU

HUMANITAS
fiction

Pentru mama și tata

Fără îndoială există o cauză exactă pentru care, ori de câte ori începe să ningă, zăpada se prezintă de la început sub forma unei steluțe în șase colțuri. Căci, dacă ar fi o întâmplare, atunci de ce n-ar cădea fulgi cu cinci ori cu șapte colțuri? Cine a cioplit nucleul, înainte de cădere, în șase coarne de gheață?

Din *De nive sexangula*
de Johannes Kepler, 1610

CARTEA ÎNTÂI

Își croi drum prin aglomerație și se opri lângă o fereastră să privească un bărbat cu două baghete portocalii, care dirija un avion cu reacție spre poarta stabilită. Deasupra pistei cerul era impecabil, de-un nemilos albastru tropical cu care nu se obișnuise de fapt niciodată. La orizont se acumulasera nori: *cumulus congestus*¹, semn că undeva pe mare trecea o turbulență.

Cadrul subțire al unui detector de metale era pregătit pentru coada de turiști. În sala de așteptare: rom de duzină, păsări ale paradisului înfășurate în celofan, salbe de scoici. Scoase din buzunarul cămășii un carnețel și un pix.

Creierul uman, scris, e compus în proporție de 75% din apă. Celulele noastre sunt puțin mai mult decât niște săculeți pentru transportarea apei. Când murim, apa se scurge din noi în pământ, în aer și în stomacul animalelor, ajungând astfel să fie conținută din nou în altceva. Proprietățile apei lichide sunt următoarele: își menține temperatura mai mult timp decât aerul, e aderentă și elastică, este perpetuu în mișcare. Acestea sunt principiile hidrologiei; acestea sunt lucrurile pe care trebuie să le știe cine vrea să se cunoască pe sine.

Trecu prin poartă. Pe scările de îmbarcare, aproape de avion, i se ridică în gâtlej o senzație de sufocare. Își strânse mai bine geanta de voiaj și încleștă mâna pe balustradă. De cealaltă parte a pistei, un șir de păsări – poate turturele – aterizau una câte una pe un petic de iarbă tunsă. Pasagerii din spatele lui

1. Tip de nor cumulus, cu dezvoltare mare pe verticală, de culoare gri.

dădeau semne de nerăbdare. O stewardesă își frânse mâinile, apoi le întinse spre el și îl însoți în cabină.

Când avionul accelerează și se ridică de la sol avu senzația că intră într-un vis intens și primejdios. Își rezemă fruntea de hublou. Oceanul se lăți sub aripă, orizontul se înclină, apoi plonjă. Avionul viră, iar insula reapăru, abruptă și luxuriantă, înconjurată de recif. Preț de o clipă zări o pânză de apă verde sifidă în craterul vulcanului Soufrière. Apoi norii se închiseră și insula dispăru.

Femeia de lângă el scosese un roman și începuse să citească. Avionul spinteca troposfera. Pe geamul interior al hubloului creșteau frunzulițele minuscule ale jivrajului. În urma lor, cerul era orbitor și rece. Clipi și își șterse ochelarii cu mâneca. Urcău în soare.

Se numea David Winkler și avea cincizeci și nouă de ani. Era primul drum acasă în douăzeci și cinci de ani – dacă-i mai putea spune casă. Fusese tată, soț și hidrolog. Nu era sigur că acum mai era ceva din toate astea.

Avea biletul din Kingstown, Saint Vincent¹, până în Cleveland, Ohio, cu escală la Miami. În difuzoarele din tavan, ofițerul secund comunica viteza și altitudinea. Condițiile meteorologice peste Puerto Rico. Căpitanul ținea aprins semnalul centurii de siguranță.

Din scaunul de la fereastră, Winkler aruncă o privire în restul cabinei. Pasagerii – majoritatea americani – citeau, dormeau, vorbeau în șoaptă. Femeia de lângă Winkler ținea de mână un bărbat blond așezat pe locul dinspre interval.

Închise ochii, își sprijini capul de fereastră și alunecă trep-tat într-o stare asemănătoare somnului. Se trezi transpirat. Femeia de alături îl zgâlțâia de umăr.

— Visați, spuse ea. Vă tremurau picioarele. Și mâinile. Le împingeați în geam.

— Mă simt bine.

Mult sub aripă se perindau bariere de nori cumulus. Își tamponă fața cu manșeta.

Femeia îl mai privi o clipă înainte de a-și relua romanul. El stătu o vreme și cercetă norii. În cele din urmă spuse cu glas resemnat:

1. Principala insulă a arhipelagului Antilele Mici și a statului Sfântul Vincențiu și Grenadinele.

— Compartimentul de deasupra dumneavoastră nu-i închis cum trebuie. La turbulență o să se deschidă și geanta dinăuntru o să cadă.

Ea se uită în sus.

— Poftim?

— Compartimentul de bagaje. Boxa – făcu semn cu ochii spre spațiul de deasupra – cred că nu-i închisă bine.

Femeia se întinse spre culoar, peste bărbatul blond de lângă ea.

— Serios?

Îl înghionti pe blond, îi şușoti ceva, iar el se uită în sus, zicând că bagajele erau în regulă și închise bine.

— Ești sigur?

— Foarte.

Femeia se răsuci spre Winkler:

— E totul în regulă. Mulțumesc!

Se întoarse la cartea ei. Peste două, trei minute, avionul începu să se zdruncine și, o secundă lungă, întreaga cabină păru să cadă în gol. Compartimentul de bagaje de deasupra zornăi, clapeta se deschise cu un țcănit și pe culoar pică o geantă. Dinăuntru răzbătu un zgomot înfundat de sticlă spartă.

Blondul ridică geanta, se uită înăuntru și trase o înjurătură. Avionul se reechilibra. Era o geantă de paie, imprimată cu imaginea unui velier. Bărbatul începu să scoată cioburi ce păreau să provină de la pahare souvenir de Martini, clătînând din cap la ele. O însoțitoare de bord se ghemuise pe interval și aduna resturile în punga pentru rău de zbor.

Femeia de pe scaunul din mijloc îl privi pe Winkler cu ochii căscați și mâna la gură.

El se uita pe geam. Florile de gheață dintre panourile hubloului creșteau, făcând legături microscopice, câțiva centimetri pătrați de pene delicate, o țară a minunilor bidimensională, de gheață.

El le numea vise. Nu tocmai augure sau viziuni, nici presentimente sau premoniții. Denumirea de vise îi îngăduia să se apropie cât mai bine cu puțință de ceea ce erau: senzații – chiar experiențe – care-l vizitau când dormea și se risipeau la trezire, reapărând doar în minutele, ceasurile sau zilele următoare.

I-a luat ani să învețe să recunoască apropierea momentului; simțea ceva în mirosul unei încăperi (un parfum ca de șindrila de cedru, ca de fum sau de orez cu lapte fierbinte) ori auzea huruitul unui autobuz pe motorină trecând pe lângă un bloc și își dădea seama că trăise deja momentul acela, că ceea ce era pe cale să se întâmple – tatăl lui tăindu-se la deget într-o conservă de sardine, un pescăruș aterizând pervaz – se întâmplase deja, în trecut, într-un vis.

Avea și vise obișnuite, bineînțeles, genul de vise pe care le are toată lumea: filmele derulate în timpul somnului paradoxal, cele mai neverosimile narațiuni născocite de o scoarță cerebrală care încearcă să-și organizeze amintirile. Câteodată însă, rar, ceea ce vedea în somn (că ploaia umplea jgheaburile; că instalatorul îi oferea jumătate din sandviciul cu șuncă de curcan; că o monedă îi dispăruse inexplicabil din buzunar) era altfel – mai incisiv, mai adevărat și premonitoriu.

Toată viața lui fusese așa. Visele lui preziceau lucruri nebunești, imposibile: din tavan creșteau stalactite; deschidea o ușă și găsea baia plină cu gheață care se topea. Sau preziceau lucruri cotidiene: o femeie scăpând o revistă pe jos; o pisică aducând o vrabie moartă la ușa din spate; o geantă căzând dintr-un

compartiment de bagaje și conținutul spărgându-se pe interval. Asemenea viselor, aceste apariții îl încolțeau la periferiile frământate ale somnului și, odată încheiate, aproape întotdeauna se pierdeau, împrăștiindu-se în fragmente pe care nu le putea reuni mai târziu.

Însă de câteva ori în viață avusese viziuni mai complete: experiența lor fusese bine conturată și hiperrealistă – de pildă, se trezise pe un lac acoperit cu o pojghiță subțire de gheață, pârâitul adânc sub picioare –, iar aceste vise persistau mult după trezire, revenindu-i în minte pe parcursul zilelor următoare, ca și cum iminentul abia aștepta să devină trecut, ori ca și cum prezentul ar fi fandat spre viitor, nerăbdător să vadă ce avea să fie. Aici i se isprăveau mai toate cuvintele: asemenea vise erau mai profunde decât visatul, dincolo de amintire. Asemenea vise erau cunoaștere.

Se foi în scaun și privi falangele de nori defilând pe sub aripa avionului. Amintirile se năpusteau spre el, clare ca fibrele de pe speteaza scaunului din fața sa: văzu licărul albăstrui al unui arc de sudură într-o fereastră; văzu ploaia turnând cu găleata pe parbrizul vechiului său Chrysler. Avea șapte ani și mama îi cumpărase prima pereche de ochelari; începuse să fugă prin casă examinând totul: structura gheții din congelator, o rafală de ploaie pe geamul din sufragerie. Ce minunăție fusese să vadă amănuntele lumii – curcubeie de ulei plutind pe băltoace; coloane de țânțari rotindu-se peste Ship Creek¹; marginile vâlurite, zimțate, ale norilor.

1. Râu care izvorăște din Munții Chugach din Alaska și se varsă în brațul de mare Cook, traversând orașul Anchorage.

Se găsea într-un avion, avea cincizeci și nouă de ani, dar simultan – în pliurile memoriei – putea fi cu un sfert de secol mai tânăr, adormind în patul din Ohio. Casa amuțise și se întuneca. Lângă el, soția dormea peste plapumă, cu picioarele crăcănate și trupul emanând, ca întotdeauna, căldură. În cealaltă parte a holului, fetița lor nou-născută tăcea. Era miezul nopții, martie, ploaia bătea în ferestre, iar el trebuia să se scoale la cinci dimineața. Asculta răpăitul picăturilor în geamuri. Pleoapele i se închiseră.

În vis, pe stradă se învârtejea apă de un metru. De la fereastră etajului – acolo se afla, cu palmele lipite de geam – casele cartierului arătau ca o flotă de arce naufragiate: apa viiturii trecuse de pervazurile de la parter, înghițise gardurile și copăceii până la vârf.

Undeva, fetița lui plângea. Lângă el, patul era gol și făcut cu grijă – unde s-o fi dus soția lui? Pe bufet, cutii de cereale și câteva vase; în capul scărilor aștepta o pereche de cizme de cauciuc. Winkler alerga dintr-o cameră în alta strigându-și fiica. Nu era nici în pătuț, nici în baie, nicăieri la etaj. Își trase cizmele și coborî în antreu. Jumătate de metru de apă inundase întreg parterul, apă mută și rece, de culoarea cafelei cu lapte. Când se oprea pe mocheta din antreu, apa îi trecea de genunchi. Scâncetul fiicei lui răsuna straniu prin camere, de parcă ar fi fost prezentă în toate colțurile.

— Grace?

Afară, alte noiane murmurau și se împingeau în pereți. Înainta cu greu prin apă. Paiete palide ale luminii reflectate se

legănau pe tavan. Trei reviste se roteau alene în urma lui; o rolă umflată de prosoape de hârtie se atinse de genunchiul lui, ricoșă și pluti mai departe.

Deschise ușa camării, propagând în toată bucătăria un val care zgâlțâi scaunele. Un pâlț de becuri pe jumătate scufundate navigau spre frigider, calote minuscule ale unor cranii plutitoare. Se opri. N-o mai auzea.

— Grace?

De afară veni zgomotul unei bărci cu motor. Fiecare respirație rămânea suspendată dinaintea ochilor un moment, înainte de a se dispersa. Lumina se împuțina. I se făcu pielea de găină. Apucă receptorul – cablul plutea sub aparat –, dar n-avea ton. Din măruntaie începu să i se ridice o acreală.

Împinse cu greu ușa spre subsol și găsi casa scării scufundată cu totul, pierdută sub un dreptunghi înspumat de apă maronie. Ici plutea o foaie de calendar, colo, ceva al soției, fotografia unui far vopsit în dungi, ca o acadea, se înnegrea rotindu-se în spumă.

Îl cuprindea panica. O căuta sub masa din antreu, după fotoliu (acum aproape ridicat de la podea); se uita în locuri ridicole: în sertarul cu tacâmuri, într-o caserolă. Își făcea drum cu brațele în apă, băjbâind sub suprafață, pipăind cu degetele pe jos. Nu se auzeau decât corpul lui împrôșcând apă și pleoscăitul micilor valuri pe care le trimitea în pereți.

O găsea a treia oară când trecea prin sufragerie. Era în coșulețul ei, pe ultimul raft al suportului de flori al soției, în fața ferestrei aburite, cu ochii larg deschiși și o păturică pe umeri. Cu căciulița de lână galbenă pe cap. Păturica era uscată.

— Grace, îi spunea luând-o în brațe, cine te-a pus aici?

O emoție străbătea chipul fetei, buzele se strângeau, fruntea se încrunta, dar expresia se destindea la fel de repede.

— E totul bine! O să te scoatem de aici, îi spunea.

O ținea la piept, traversa apa din antreu și deschidea ușa.

Apa intra clipocind din curte. Strada devenise un fel de râu zăgăzuit temporar. Arțarul de zahăr de pe peluza familiei Sachs zăcea cufundat peste drum. Pungi de plastic agățate în crengi